

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2333/2022
19.10.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ..., ДД из ..., ЂЂ из ..., ЕЕ из ... и ЖЖ из ..., које заступа Срђан Радовановић адвокат из ..., против тужених Агенције за вођење спорова у поступку приватизације из Београда и Агенције за лицитирање стечајних управника из Београда, коју заступа Катарина М. Вуловић адвокат из ..., одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3454/20 од 20.05.2021. године, у седници већа одржаној 19.10.2023. године донео је

РЕШЕЊЕ

I УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3454/20 од 20.05.2021. године у односу на првотужену и у том делу предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужилаца изјављена против решења о трошковима парничног поступка, садржаном у делу става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3454/20 од 20.05.2021. године, у односу на друготужену.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 7122/18 од 10.04.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да суд обавезе тужене да им на име дуга солидарно исплате износ од 63.953.978,55 динара, и то сваком од тужилаца појединачно наведене износе са законском затезном каматом почев од 10.04.2011. године па до исплате, све ближе наведено у том ставу. Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да туженој Агенцији за лицитирање стечајних управника на име накнаде трошкова поступка солидарно исплате износ од 1.387.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3454/20 од 20.05.2021. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Вишег суда у Београду П 7122/18 од 10.04.2019. године, а жалбе тужилаца одбијене као неосноване. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију у односу на првотужену, због битне повреде одредаба

парничног поступка и погрешне и погрешне примене материјалног права и у односу на друготужену у делу одлуке о трошковима парничног поступка.

Првотужена је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да је ревизија тужилаца основана у односу на првотужену а недозвољена у односу на друготужену.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Трговинског суда у Београду Ст 802/97 од 15.05.2002. године отворен је стечајни поступак над стечајним дужником Компанија „Робне куће Београд“ а.д. У том поступку Агенција за приватизацију обављала је послове стечајног управника у периоду од 22.03.2006. године до 15.12.2009. године. Решењем истог суда од 31.12.2007. године обустављен је стечајни поступак у односу на стечајног дужника Компанија „Робне куће Београд“ а.д. услед продаје стечајног дужника као правног лица, а настављен у односу на стечајну масу Компаније „Робне куће Београд“ а.д. у стечају. Решењем од 15.12.2009. године (правноснажно 30.03.2011. године) стечајни поступак над стечајном масом је закључен и утврђена коначна награда за рад Агенције за приватизацију, као стечајног управника у износу од 180.760.738,00 динара, што је представљало динарску противвредност износа од 1.907.604,00 евра по средњем курсу НБС на дан 30.11.2009. године, као и коначан износ накнаде трошкова ове агенције у износу од 32.150.000,00 динара. Коначна накнада стечајном управнику од стране стечајног суда одмерена је применом тада важећег Правилника о основама и мерилима за одређивање награде за рад и накнаде трошкова стечајног управника („Службени гласник РС“, бр. 24/08). Агенција за приватизацију је са тужиоцима закључивала појединачне уговоре о заступању, којима се сваки тужилац обавезао да у стечајном поступку обавља конкретне послове за стечајног управника, уз накнаду за рад и накнаду трошкова који би им припадали по Закону о раду и Закону о стечајном поступку. Цена рада, односно зарада сарадника одређена је сваким уговором у номиналном износу месечно. Уговори су закључивани на одређено време, уз могућност њиховог продужења. Уговор о заступању са тужиљом АА закључен је дана 25.04.2006. године, којим се агенција као послодавац обавезала да тужили као заступнику исплаћује накнаду у висини од 40.000,00 динара и да врши исплату стварних трошкова насталих у вези са обављањем послова из уговора. Са тужиоцем ЖЖ уговор је закључен 25.04.2006. године, којим је он ангажован да као заступник у име и за рачун агенције обавља одређене послове из делокруга рада стечајног управника, уз обавезу агенције као послодавца да му исплаћује накнаду у висини од 40.000,00 динара и исплату стварних трошкова насталих у вези са обављањем послова из уговора у складу са законима. Анексом 1 уговора од 28.09.2006. године, накнада је повећана на износ од 60.000,00 динара. Са тужиоцем ЗЗ уговор је закључен 25.04.2006. године, са тужиоцем ББ дана 15.07.2006. године уз уговорену накнаду у висини од 60.000,00 динара, са тужиоцем ББ и ДД Агенција за приватизацију је закључила појединачне уговоре о заступању у својству послодавца, који су типске садржине, а тужиоци су ангажовани за заступање агенције у обављању одређених послова у стечајном поступку над стечајним дужником Компаније „Робне куће Београд“ а.д. за накнаду од 60.000,00 динара. И тужиоци ЂЂ и ЕЕ су били ангажовани

од стране Агенције за приватизацију. Агенција за приватизацију је са првобитним тужиоцима у овој парници ИИ дана 13.06.2006. године и ЈЈ дана 23.07.2007. године закључила уговоре о обављању послова у име и за рачун агенције у наведеном стечајном поступку којима их је одредила за поверенике преко којих обавља послове стечајног управника. Њихова дужност као повереника била је да у име и за рачун агенције као наручиоца обављају послове који спадају у дневно оперативно вођење стечајног поступка. Једна од дужности повереника била је да наручиоцу предложи лица која ће му помагати у извршењу конкретних послова и да наручиоцу пружи помоћ у закључењу уговора са тим лицима (члан 3. тачка 5.) уговора. У члану 11. уговора предвиђена је обавеза агенције да поверенику исплати накнаду за рад и да му накнади стварно настале трошкове, те да су награда и трошкови уређени Правилником о основу, критеријумима и мерилима за признавање права на накнаду трошкова и исплату зараде за рад лицима која обављају послове у име и за рачун Агенције за приватизацију као стечајног управника, који је садржан у Анексу Ц и који је саставни део уговора. Награда се обрачунава у одређеном проценту у износу награде досуђене стечајном управнику одлуком стечајног суда. У случају раскида уговора повереник има право на сразмерни део накнаде, што се утврђује посебним споразумом. ИИ је био повереник од закључења уговора до 23.03.2007. године, када је уговор раскинут, а ЈЈ од 23.07.2007. године до окончања стечајног поступка. Анексом Д од 09.10.2006. године са Прилогом 1. који је закључен између Агенције за приватизацију и повереника ИИ, предвиђено је да исплата аконтације накнаде трошкова и исплате награде поверенику на месечном нивоу у износу од 1.000 евра, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и да ће се износ коначне накнаде трошкова и исплате награде умањити за износ исплаћене аконтације. Уговорне стране су се сагласиле да наручилац 50% накнаде трошкова и награде која припада поверенику исплати поверенику на његов рачун, а преосталих 50% сарадницима повереника у износу и на начин предвиђен Прилогом 1 анекса, уз умањење за износ исплаћене аконтације накнаде трошкова и исплате награде сарадницима повереника, исплаћене у складу са посебним уговором. У Прилогу 1. предвиђена је исплата тужиоцима ЖЖ, АА, ЗЗ, ДД и ББ 16,66% сваком од њих од укупно утврђеног износа за уплату сарадницима повереника. Повереник ЈЈ је са Агенцијом за приватизацију закључио дана 25.07.2007. године Анекс Д, а дана 28.09.2009. године измену Анекса Д. Изменама анекса агенција као налогодавац обавезала се да 50% накнаде трошкова и награде која припада поверенику исплати сарадницима повереника у износу и начин предложен Прилогом бр. 1, који је саставни део анекса. Уговорне стране су се сагласиле и да ће се износ коначне накнаде и трошкова умањити за износ исплаћене аконтације накнаде трошкова и исплате награде сарадницима повереника, исплаћен у складу са посебним уговором. У Прилогу 1. предвиђена је исплата тужиоцима ЂЂ, ББ, АА, ЗЗ, ДД и ЕЕ сваком по 16,66% од укупно утврђеног износа за уплату сарадницима повереника. Тужиоци су међусобно и са повереницима ИИ и ЈЈ закључили споразум дана 16.03.2012. године којом су утврдили удео сваког од њих у делу зараде за који сматрају да имају право као лица која су обављала послове у име и за рачун агенције као стечајног управника. Споразумели су се да од збира припадајућег дела награде агенцији одузме збирни износ аконтације исплаћене награде сваком понаособ, а да се преостали износ дели према утврђеном проценту за сваког уговарача. У споразуму је наведено да је потписан ради отклањања неизвесности које постоје и које би могле настати на основу чињеница да су уговарачи у својству лица која обављају послове у име и за рачун агенције за приватизацију као стечајног управника у различито време и у различитим улогама заједнички радили у стечајном поступку над стечајним дужником Компанија „Робне куће Београд“ а.д. који стечајни поступак је закључен решењем Трговинског суда у

Београду од 15.12.2009. године. Овим споразумом утврђено је да је удео у награди ИИ 15%, ЈЈ 36,62%, тужиље АА 8,91%, ББ 8,50%, ЗЗ 8,10%, ДД 8,50%, ЂЂ 7,08%, ЕЕ 5,47% и ЖЖ 1,82%. Након покретања поступка у овој правној ствари Агенција је дана 19.06.2012. године одредила и обрачунала награде повереницима, у том тренутку тужиоцима ЈЈ и ИИ који су потом повукли тужбу, и са њима закључила споразум о међусобном регулисању права и обавеза, по којим им је исплатила преостали износ награде за послове вођења стечајног поступка. Са ИИ споразум је закључен 21.06.2012. године и констатовано да је повереник у целости исплаћен на основу накнаде трошкова у стечајном поступку, а да у погледу уговорене награде за рад му је већ исплаћен укупан бруто износ од 1.273.301,00 динара, а да се агенција обавезује да му на име преосталог износа награде за рад по свим условима исплати додатни бруто износ од 9.572.344,48 динара. Истог дана је закључен споразум и са ЈЈ којим је констатовано да је између потписника закључена измена Анекса Д, као и да је анексом и изменама уговорен начин распоределе исплате обрачунате награде за рад и накнаде трошкова повереника, између повереника и њихових сарадника. Констатовано је да је повереник у целости исплаћен на основу накнаде трошкова и по том основу нема потраживање према агенцији. У погледу уговорене награде за рад утврђено је да му је аконтационим исплатама награда за рад већ исплаћен укупан бруто износ од 5.660.251,45 динара, а да му је аконтационим исплатама награде за рад исплаћен укупан бруто износ од 3.410.131,00 динара те да се агенција обавезује да му на име преосталог износа награде за рад исплати додатни бруто износ од 19.646.251,87 динара за два стечајна поступка над стечајним дужником Компанија „Робне куће Београд“ а.д. и Деоничарско друштво „Робне куће Београд“ који износ је дат збирно. По оба споразума повереници су прихватили 40% од коначне награде (од максимално могуће награде у висини од 90%), а која је исплаћена Агенцији за приватизацију, као стечајном управнику. Вештачењем је утврђен обрачун потраживања тужилаца.

Првостепени суд је тужбени захтев тужилаца одбио као неоснован са образложењем да тужиоци нису активно легитимисани у овој парници, јер Анекс Ц и Анекс Д уговора који су закључени између повереника и агенције не представљају уговоре у корист трећег лица у смислу члана 149. Закона о облигационим односима, јер повереници с тим споразумима нису уговарали потраживање у корист тужилаца као својих сарадника, већ је само регулисан начин на који ће агенција исплатити део награде повереника тужиоцима као сарадницима. Осим тога, повереници су са Агенцијом за приватизацију постигли накнадно договор у погледу исплаћене награде закључивши споразум од 21.06.2012. године, па је износ награде која припада повереницима утврђен, признат и исплаћен од стране агенције, због чега тужиоци нису легитимисани да оспоравају начин тј. методологију обрачуна износа обрачунате исплаћене награде поверенику, нити да по том основу потражују више или другачије од онога што је дефинисано споразумом између повереника и Агенције за приватизацију. Они не могу имати самостално право усмерено ка Агенцији за приватизацију, већ је њихово право као сарадника само било да учествују у деоби награде која припада повереницима. Првотужена, по налажењу првостепеног суда била би пасивно легитимисана у овој парници, док друготужена није у материјално правном односу са тужиоцима и није пасивно легитимисана.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду прихватајући аргументацију првостепеног суда са образложењем да између тужилаца и Агенције за приватизацију, као стечајног управника није успостављен дужничко – поверилачки однос што изричито произилази из уговора који су они закључили са агенцијом којима је

предвиђено само право на зараду у виду накнаде и накнаду трошкова, а не и на награду, па тужиоци немају никакво право према Агенцији за приватизацију, односно њеним правним следбеницима. Тужиоци своје потраживање заснивају на Анексу Д и измени Анекса Д од 05.05.2009. године који су закључени између повереника и агенције и којима се агенција обавезала да од оног што поверенику припада на име награде 50% исплати поверенику, а преосталих 50% исплати поверениковим сарадницима умањено за исплаћене аконтације. По становишту другостепеног суда, поверилац награде је искључиво повереник, а одредбе анекса да ће исплатити 50% награде која припада поверенику исплатити његовим сарадницима, овде тужиоцима, представља у ствари споразум о начину исплате у смислу одредбе члана 305. став 1. Закона о облигационим односима. О приговору недостатка пасивне легитимације другостепени суд је мишљења да би само првотужена била пасивно легитимисана да тужиоцима исплати тражене износе.

По налажењу Врховног суда, погрешно је другостепени суд применио материјално право- одредбу члана 305. став 1. Закона о облигационим односима налазећи да тужиоци нису активно легитимисани у овој парници.

Одредбом члана 305. став 1. Закона о облигационим односима испуњење мора бити извршено повериоцу или лицу одређеном законом, судском одлуком уговором између повериоца и дужника или од стране самог повериоца.

У конкретном случају, агенција за приватизацију је са првобитним тужиоцима у овој парници и то ИИ дана 13.06.2006. године и ЈЈ дана 23.07.2007. године закључила уговоре о обављању послова у име и за рачун агенције у наведеном стечајном поступку којима их је одредила за поверенике, преко којих је обављала послове стечајног управника. Анексом Д од 09.10.2006. године са Прилогом 1. који је закључен између Агенције за приватизацију и повереника ИИ предвиђено је да ће наручилац 50% накнаде трошкова и награде која припада поверенику исплатити поверенику на његов текући рачун, а преосталих 50% исплатити сарадницима повереника у износу и на начин предвиђен Прилогом 1 анекса, уз умањење за износ исплаћене аконтације накнаде трошкова и исплате награде сарадницима повереника, исплаћене у складу са посебним уговором. Повереник ЈЈ је са Агенцијом за приватизацију закључио дана 25.07.2007. године Анекс Д, а дана 08.08.2009. године измене Анекса Д којима се агенција као налогодавац обавезала да 50% накнаде трошкова и награде која припада поверенику исплати сарадницима повереника у износу и на начин предвиђен Прилогом 1 који чини саставни део анекса.

Агенција се као налогодавац управо Анексом Д од 09.10.2006. године и изменом Анекса Д од 20.08.2009. године обавезала да 50% накнаде трошкова и награде која припада повереницима ИИ и ЈЈ исплати сарадницима повереника на начин предвиђен Прилогом 1 који чини саставни део анекса. На тај начин се дужник, правни претходник туженог у овој парници, обавезао да ће испуњење извршити лицу одређеном тим уговором, односно сарадницима повереника, тужиоцима у овој парници, у смислу одредбе члана члана 305. став 1. Закона о облигационим односима. Због тога, по налажењу овог суда, тужиоци имају непосредно право на исплату од агенције, првотуженог у овој парници, због чега су активно легитимисани, супротно налажењу другостепеног суда.

Са изнетих разлога, побијана пресуда је укинута у односу на првотужену и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење сагласно одредби члана 416. став 2. ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије у делу којим је одлучено о трошковима поступка у односу на друготужену, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. у вези са чланом 420. став 6. ЗПП Врховни суд је утврдио да је ревизија недозвољена.

Одредбом члана 420. ЗПП прописано је да странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан (став први) и да се у поступку поводом ревизије против решења сходно примењују одредбе овог закона о ревизији против пресуде (став 6).

Када је за изјављивање ревизије меродавна вредност предмета спора, према члану 28. став 1. ЗПП, као вредност предмета спора узима се само вредност главног захтева (став један), а камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и парнични трошкови не узимају се у обзир ако не чине главни захтев (став други).

У конкретном случају ревизија тужилаца у односу на друготужену изјављена је против другостепене одлуке о трошковима поступка, дакле против решења којим је одлучено о споредном тражењу тужилаца, које не чини њихово главно потраживање, то је ревизија недозвољена.

На основу изложеног, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке, применом члана 413. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић